

KODEKS ETYKI DOKTORANTA

UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

W TORUNIU

UCHWALONY NA POSIEDZENIU
UCZELNIANEJ RADY DOKTORANTÓW W DNIU 13 MARCA 2012 R.

Autorzy:

Marcin Berent *Wydział Prawa i Administracji*

Dawid Kolasa *Wydział Humanistyczny*

Paweł Umiński *Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania*

Konsultacja:

prof. dr hab. Ryszard Wiśniewski *Zakład Aksjologii i Etyki Społecznej, Wydział Humanistyczny*

Toruń 2012

„Rzetelność naukowa wymaga wolności w dwojakim znaczeniu: wolności wewnętrznej, tzn. siły do nieulegania żadnym pobudkom, aby sprzeniewierzyć się rzetelności za cenę powodzenia, sławy lub korzyści innego rodzaju; wolności zewnętrznej, tzn. wolności badań i krytyki naukowej, bez względu na interesy polityczne, ekonomiczne, wyznaniowe lub jakikolwiek inne. Wolność wewnętrzną winien uczony znaleźć w sobie; wolność zewnętrzną winne mu zapewnić społeczeństwo i państwo, w których żyje. Wolność wewnętrzną ujawnia się w tym, że uczony jest w swych badaniach obiektywny, wolność zewnętrzną pozwala mu być bezstronnym”.

Tadeusz Czeżowski

PREAMBUŁA

My, Doktoranci Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, z dumą spoglądając na tradycje Uniwersytetu; pomni jego historycznego rodowodu; świadomi swych praw, ale i powinności; pełni wdzięczności za stwarzane warunki dla dalszego rozwoju naukowego i kulturalnego; z poczuciem rzetelności i poszanowaniem dla wartości nauki i postępu; w uznaniu dla Jego rangi; z radością i optymizmem spoglądając na Jego przyszłość; witając z zadowoleniem sukcesy i osiągnięcia pracowników i studentów; w trosce o pomyślność braci własnej, jak i całej społeczności akademickiej, niniejszy Kodeks uroczyście ustanawiamy, zwąc go w dalszej części „Kodeksem”.

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY WSTĘPNE

§ 1

Ilekoć w Kodeksie mowa jest o UMK lub Uniwersytecie, rozumieć przez to należy Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

§ 2

Ilekoć w Kodeksie mowa jest o doktorancie UMK, rozumieć przez to należy uczestnika studiów doktoranckich, niezależnie od dyscypliny naukowej, trybu i roku studiów.

§ 3

Ilekoć w Kodeksie mowa jest o studencie UMK, rozumieć przez to należy studenta studiów prowadzonych w UMK, niezależnie od kierunku, trybu i roku studiów.

§ 4

Ilekoć w Kodeksie mowa jest o pracowniku UMK, rozumieć przez to należy każdego pracownika pozostającego w stosunku zatrudnienia z UMK, niezależnie od charakteru wykonywanych obowiązków.

§ 5

Zawarte w Kodeksie normy postępowania wynikają z ogólnie przyjętych norm moralnych właściwych dla etyki środowisk akademickich, zwłaszcza doktoranckich.

RODZIAŁ II

POWINNOŚCI WOBEC UNIwersYTETU

§ 6

Doktorant UMK powinien szanować godność, tradycje i obyczaje Uniwersytetu.

Doktorant UMK powinien znać historię i obyczaje Uniwersytetu, czerpiąc z najlepszych Jego wzorców i szanując przedwojenne tradycje. Powinien doceniać istotny wkład naukowy Uniwersytetu na wszystkich polach nauki polskiej oraz dostrzegać Jego oddziaływanie na standardy wiedzy przekraczające granice naszego państwa. Zachowanie Doktoranta UMK nie powinno uchybiać godności Uniwersytetu ani na Jego obszarze, ani poza nim. Doktorant UMK powinien mieć świadomość, że nie przestaje być identyfikowany z Uniwersytetem poza zakresem wyznaczonych obowiązków, zwłaszcza zaś w trakcie odbywania wyjazdów naukowych.

§ 7

Doktorant UMK powinien być lojalny wobec Uniwersytetu oraz gotowy do obrony Jego dobrego imienia.

Doktorant UMK powinien przejawiać lojalność wobec Uniwersytetu, nie pozwalając na urąganie Jego dostojeństwu. Powinien być gotowy do podjęcia obrony Jego dobrego imienia. W dyskursie naukowym powinien posługiwać się argumentami potwierdzającymi rangę Uniwersytetu. Dostrzegając ewentualne nieprawidłowości, wprzód poddawać powinien je pod dyskusję z upoważnionymi podmiotami, nigdy nie czyniąc ich przedmiotem złośliwej i szkodliwej debaty na zewnątrz. Doktorant UMK powinien kierować się dobrem całej społeczności akademickiej, niezależnie od wydziału, z którym jest bezpośrednio związany; dla niego dobro UMK to dobro Uniwersytetu jako integralnej całości, nie zaś konglomeratu samodzielnych wydziałów. W przypadku kolizji interesów, doktorant UMK powinien kierować się zasadą możliwie najpełniejszego uwzględnienia dobra Uniwersytetu.

§ 8

Doktorant UMK powinien dbać o mienie Uniwersytetu oraz sprawować nad nim pieczę.

Doktorant UMK powinien przejawiać zainteresowanie i dbałość o mienie znajdujące się na Uniwersytecie, niezależnie od tego, czy zostało mu ono powierzone, czy też nie stanowi ono przedmiotu jego władania. W szczególności powinien sprzeciwiać się aktom wandalizmu

i bezmyślnego niszczenia lub uszkodzenia sprzętu uniwersyteckiego. Doktorant UMK powinien mieć świadomość, że wszystko, co znajduje się w Uniwersytecie jest dobrem wspólnym, mającym służyć teraz i w przyszłości.

§ 9

Doktorant UMK powinien wykazywać się wobec Uniwersytetu uczciwością i rzetelnością przy wykonywaniu ciężących na nim obowiązków.

Doktoranta UMK powinna cechować uczciwość i rzetelność przy wykonywaniu spoczywających na nim obowiązków z tytułu odbywania studiów doktoranckich. Nigdy nie powinien posługiwać się kłamstwem, ani nie wykorzystywać błędnego przekonania innych. Powinien być gotowy do ponoszenia konsekwencji własnych wadliwych decyzji i zaniechań. Doktorant UMK powinien podejmować wyznaczone zadania z myślą o ich wypełnieniu w dobrej wierze.

ROZDZIAŁ III

POWINNOŚCI WOBEC PRACOWNIKÓW

§ 10

Doktorant UMK powinien odnosić się z szacunkiem i życzliwością wobec wszystkich pracowników Uniwersytetu, a także efektów ich pracy.

Doktorant, jako część społeczności Uniwersytetu, powinien odnosić się z szacunkiem wobec wszystkich jego pracowników, bez względu na rodzaj wykonywanych przez nich zadań. Szczególny szacunek osobom tym należy jest ze względu na ich wieloletni wkład pracy w tworzenie i dbanie o dobrą kondycję społeczności uniwersyteckiej i samego Uniwersytetu.

§ 11

Doktorant UMK powinien wykazywać się poszanowaniem i uznaniem wobec dorobku naukowego pracowników.

Doktorant UMK, świadomy wysiłku jaki trzeba włożyć w każdą pracę naukową, powinien z poszanowaniem i uznaniem odnosić się do dorobku naukowego pracowników naukowych. Taka postawa powinna cechować doktoranta wobec wszystkich pracowników, bez względu na dyscyplinę naukową, jaką uprawiają. Doktorant UMK powinien być także świadomy, że

jego szacunek i uznanie wobec dorobku pracowników naukowych, buduje integralność UMK oraz najwyższe standardy współpracy naukowej w całym Uniwersytecie.

§ 12

Doktorant UMK powinien życzliwie odnosić się do wszelkich zaleceń i próśb płynących ze strony pracowników naukowych.

Doktorant UMK, jako młody adept nauki powinien z życzliwością i otwartością odnosić się do wszelkich rad i próśb kierowanych do niego ze strony bardziej doświadczonych naukowców. Rady takie mogą być niezwykle cenne na początku drogi naukowej, którą podąża doktorant. Doświadczenie w pracy naukowej, jakim dysponują pracownicy Uniwersytetu, może przyczynić się do lepszych efektów pracy doktoranta. Także prośby kierowane w stronę doktoranta od starszych naukowców spotykać się powinny z jego otwartością i życzliwością – jest to bowiem pewne zobowiązanie, jakie doktorant powinien spełnić wobec swoich bardziej doświadczonych i zasłużonych współpracowników.

ROZDZIAŁ IV

POWINNOŚCI WOBEC STUDENTÓW

§ 13

Doktorant UMK powinien odnosić się do studentów z szacunkiem i życzliwością.

Doktorant powinien mieć świadomość, że prowadzone przez niego zajęcia często są dla młodszych studentów pierwszym kontaktem z uczelnią. W związku z tym, mając w pamięci swoje doświadczenia, powinien starać się, by włączenie młodszego pokolenia w obręb społeczności akademickiej nastąpiło płynnie i z uniknięciem niepotrzebnego stresu. Zajęcia prowadzone przez doktoranta powinny mieć nie tylko cel dydaktyczny (przekazanie wiedzy), ale także proteptyczny (zachęty do samodzielnego poszukiwania wiedzy).

§ 14

Doktorant UMK zobowiązany jest do obiektywnej oceny postępów studentów w zdobywaniu wiedzy.

Należy poświęcić tyle czasu, ile to konieczne, aby przedstawić studentom kryteria, według których po zakończeniu zajęć zostaną ocenieni. Warunki zaliczenia przedmiotu powinny być jednoznaczne, ich interpretacja nie może wzbudzać wątpliwości, natomiast forma oceny

powinna być dostosowana do specyfiki przedmiotu. Obiektywna ocena efektów pracy poszczególnych studentów powinna ściśle wynikać ze spełnienia bądź niespełnienia tychże kryteriów, aby studenci mieli świadomość, że przedmiotem oceny były ich postępy, a nie jakiegokolwiek inne czynniki.

§ 15

Relacja pomiędzy Doktorantem UMK, a studentami powinna być ustanowiona w taki sposób, aby bezstronność oceniania nie wzbudzała wątpliwości.

Niejednokrotnie doktoranci UMK są absolwentami tejże uczelni, a stąd możliwa jest sytuacja, w której relacje pomiędzy prowadzącym zajęcia doktorantem a niektórymi kursantami wykracza poza sferę oficjalną. Nie jest to *ex definitione* niepożądane, ale należy w takiej sytuacji kierować się szczególną ostrożnością, aby osobiste sympatie lub uprzedzenia nie stały się podstawą dla zarzutu o nieuczciwe lub stronnice ocenianie wyników pracy studentów.

§ 16

Doktorant UMK powinien z dezaprobatą reagować na wszelkie zachowania studentów będące działaniem na szkodę Uniwersytetu lub służące obniżeniu Jego rangi.

Studenci nie zawsze z należyтым szacunkiem odnoszą się zarówno do materialnych zasobów Uniwersytetu, jak i do Jego dóbr symbolicznych. Wszelkie tego rodzaju zachowania powinny spotykać się z automatycznym sprzeciwem doktoranta. Ma to służyć wzbudzeniu solidarności z Uniwersytetem i ukazywaniu Go jako „dobra wspólnego”, w ramach którego funkcjonują zarówno studenci, jak również doktoranci i inni pracownicy.

§ 17

Doktorant UMK powinien stanowić przykład uczciwego i lojalnego funkcjonowania w społeczności akademickiej, a jego postawa powinna być dla studentów wzorem do naśladowania.

Doktorant UMK powinien stanowić przykład uczciwości i lojalności w stosunku do Uniwersytetu. Poza granicami merytorycznej krytyki nie wolno mu dezawuować osiągnięć naukowych innych pracowników. Doktorant UMK nie powinien wygłaszać tez godzących w dobre imię i wizerunek UMK oraz Jego pracowników. Dotyczy to również przestrzegania

obowiązujących regulaminów i respektowania rozporządzeń. Wynika to z przekonania, w myśl którego rolą doktoranta jest także kształtowanie postawy obywatelskiej studentów.

ROZDZIAŁ V

POWINNOŚCI WOBEC INNYCH DOKTORANTÓW ORAZ SAMYCH SIEBIE

§ 18

Doktorant UMK powinien być uczciwy zarówno wobec siebie jak i wobec innych doktorantów.

Uczciwość to elementarna cnota naukowca i dydaktyka. Wykazywanie się nią wobec siebie oznacza postępowanie zgodne z powszechnie uznanymi regułami w życiu codziennym jak i świecie nauki. Oznacza to rzetelność w pracy naukowej i dydaktycznej oraz postępowanie zgodnie z wyznawanymi wartościami nawet wtedy, kiedy można zapłacić za to wysoką cenę. Dochowanie uczciwości jest tutaj bezwzględne. Uczciwość wobec innego doktoranta przejawiać się powinna w kontaktach codziennych, wspólnych pracach naukowych, ubieganiu się o środki finansowe oraz formułowanych sądach dotyczących jego osoby i jego pracy.

§ 19

Doktoranta UMK i jego pracę powinna cechować wysoka rzetelność.

Rzetelność w pracy naukowej ma wiele przejawów, począwszy od stosunku do faktów, osiągnięć poprzedników, poprzez warsztat badawczy oraz pisarski, aż do precyzyjnego formułowania wniosków badawczych wolnych od zabarwień ideologicznych. Doktorant UMK powinien wykazywać się najwyższą naukową rzetelnością w każdym jej aspekcie.

§ 20

Doktorant UMK powinien czynnie uczestniczyć w rozwoju Uniwersytetu.

Doktorant UMK powinien aktywnie uczestniczyć w szeroko rozumianym rozwoju Uniwersytetu. Uczestnictwo to może przejawiać się w godnym reprezentowaniu Uniwersytetu podczas wszelkich wyjazdów, kreowanie i organizowanie życia naukowego i kulturalnego Uniwersytetu, ale także w aktywnym udziale doktoranta w działaniach mających usprawnić funkcjonowanie UMK. Wykształcenie, doświadczenie i zapał do pracy, jakim dysponuje doktorant jest w niniejszych zadaniach nieocenione.

Doktoranta UMK w relacjach z innymi doktorantami powinno cechować koleżeństwo i współpraca.

Społeczność doktorantów UMK powinna być spójnym i dobrze współdziałającym gronem. Także atmosfera panująca w tej grupie powinna być pełna sympatii, zrozumienia i otwartości wobec osób doktorantów oraz ich działań. Możliwe jest to tylko w warunkach wzajemnego zrozumienia i współpracy, a nie niezdrowej konkurencji. Czas studiów doktoranckich jest zbyt długim i ważnym okresem w życiu każdego doktoranta, by upłynął w atmosferze wzajemnej awersji i wrogości.